

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
V kadencja
Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej

Druk nr 677

Warszawa, 9 czerwca 2006 r.

Pan
Marek Jurek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do reprezentowania mojego stanowiska w toku prac nad projektem ustawy upoważniam Pana Roberta Drabę – Sekretarza Stanu, p.o. Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Łączę wyrazy szacunku

(-) Lech Kaczyński

USTAWA

z dnia 2006 r.

o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach

Art. 1

W ustawie z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz. U. Nr 90, poz. 450 z późn. zm.¹) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 12 dodaje się art. 12 a w brzmieniu:

„art. 12 a. 1. Order Krzyża Wojskowego jest nagrodą za wybitne czyny bojowe połączone z wyjątkową ofiarnością i odwagą w czasie działań bojowych przeciwko aktom terroryzmu w kraju lub podczas użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa w czasie pokoju.

2. Order Krzyża Wojskowego dzieli się na trzy klasy:

Klasa I – Krzyż Wielki Orderu Krzyża Wojskowego,

Klasa II – Krzyż Komandorski Orderu Krzyża Wojskowego,

Klasa III – Krzyż Kawalerski Orderu Krzyża Wojskowego.

3. Order Krzyża Wojskowego może być nadany:

1) Krzyż Wielki Orderu Krzyża Wojskowego - dowódcy jednostki bojowej za nadzwyczajne czyny bojowe lub wybitną inicjatywę, połączoną z umiejętnym i skutecznym dowodzeniem operacją lub akcją bojową,

2) Krzyż Komandorski Orderu Krzyża Wojskowego - dowódcy jednostki bojowej lub oficerowi za umiejętne

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 101, poz. 1177, z 2000 r. Nr 62, poz. 718 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676.

i skuteczne dowodzenie jednostką bojową lub za inny czyn zapewniający sukces operacji lub akcji bojowej, wyjątkowo oficerowi sztabu za współpracę z dowódcą, jeżeli współpraca ta w sposób wybitny przyczyniła się do sukcesu operacji lub akcji bojowej, podoficerowi lub szeregowemu posiadającemu już Krzyż Kawalerski za czyn wybitnego męstwa połączony z narażeniem życia,

3) Krzyż Kawalerski Orderu Krzyża Wojskowego – dowódcy lub innemu żołnierzowi za śmiały czyn bojowy lub osobiste męstwo w czasie akcji bojowej, a także osobom cywilnym za okazanie niezwykłego męstwa.

4. Krzyż Kawalerski Orderu Krzyża Wojskowego może być nadany formacji walczącej.

5. Żołnierze formacji walczącej odznaczonej Krzyżem Kawalerskim Orderu Krzyża Wojskowego mają prawo do noszenia sznurów naramiennych Orderu Krzyża Wojskowego.”;

2) art. 20 otrzymuje brzmienie:

„art. 20. 1. Na czele Orderu Orła Białego, Orderu Wojennego Virtuti Militari, Orderu Odrodzenia Polski i Orderu Krzyża Wojskowego stoją Kapituły.

2. Kapituła stoi na straży honoru orderu, dla którego została ustanowiona.” ;

3) po art. 25 dodaje się art. 25a w brzmieniu:

„art. 25a. 1. Kapitułę Orderu Krzyża Wojskowego tworzą Kanclerz Orderu i pięciu członków Kapituły.

2. Stojącego na czele Kapituły Kanclerza Orderu oraz członków Kapituły powołuje Prezydent spośród Kawalerów Orderu Krzyża Wojskowego na pięć lat.
3. Kapituła wybiera ze swego grona zastępcę Kanclerza Orderu oraz Sekretarza Kapituły.”.

Art. 2

Kanclerza oraz członków Kapituły Orderu Krzyża Wojskowego powoła Prezydent spośród dwunastu pierwszych odznaczonych Orderem Krzyża Wojskowego.

Art. 3

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2007 r.

U z a s a d n i e

Przedkładany projekt nowelizacji ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz.U. Nr 90, poz. 450, z 1999 r., Nr 101, poz. 1177, z 2000 r. Nr 62, poz. 718 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676), wychodzi naprzeciw oczekiwaniom środowisk wojskowych, a szczególnie żołnierzy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, uczestników misji stabilizacyjnych i pokojowych.

Obecnie obowiązująca ustawa z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz.U. Nr 90, poz. 450, z późn. zm.) stanowi, że ordery i odznaczenia wojenne: Order Wojenny Virtuti Militari, Krzyż Walecznych, Krzyż Zasługi z Mieczami, nadawane są za czyny dokonane w czasie wojny. Są one nadawane tylko w czasie wojny lub nie później niż przez pięć lat od jej zakończenia.

Należy podkreślić, że przeciwko zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach pozwalającej na nadawanie Orderu Wojennego Virtuti Militari za czyny bojowe w czasie pokoju, opowiedziało się w dyskusji na łamach prasy lub bezpośrednio kierując listy na ręce Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej większość organizacji kombatanckich. Również Kanclerz i Kapituła Orderu Wojennego Virtuti Militari poparła „konceptję utworzenia honorowego odznaczenia nadawanego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej za wybitne zasługi w akcjach stabilizacyjnych”. Zdaniem Kapituły „akcje te są niewątpliwie narzędziem zapewnienia pokoju światowego, a więc pośrednio również bezpieczeństwa Polski. Nie są one jednak walką w warunkach bezpośredniego zagrożenia naszej Ojczyzny” (pismo Kapituły z dnia 14 kwietnia 2006 r. – skierowane do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej). Również przeciwko nadawaniu odznaczeń wojennych podczas pokoju opowiedziała się Komisja Heraldyczna przy Ministrze Spraw Wewnętrznych i

Administracji, uznając, że byłoby to „zburzeniem polskiej narodowej tradycji odznaczeniowej” (pismo Komisji Heraldycznej z dnia 8 marca 2006 r. kierowane do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej).

Wychodząc z założenia, że nie należy naruszać tej dawnej i głęboko osadzonej w powszechnej świadomości tradycji nadawania odznaczeń wojennych tylko podczas wojny, proponuje się ustanowienie nowego orderu dla nagradzania za wybitne czyny bojowe połączone z wyjątkową ofiarnością i odwagą w czasie działań bojowych przeciwko aktom terroryzmu w kraju lub podczas użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa w czasie pokoju. Proponując nowy order wojskowy, wnioskodawca ma na względzie fakt, iż współczesne konflikty zbrojne przybierają odmienny charakter niż obie wojny światowe. Żołnierze Wojska Polskiego uczestniczą w różnego rodzaju działaniach bojowych i w walce zbrojnej poza granicami państwa w czasie pokoju, a mogą w przyszłości – jeżeli zajdzie potrzeba – brać udział w zwalczaniu terroryzmu w kraju. Dlatego poprzez wprowadzenie nowego wysokiego odznaczenia wojskowego w randze orderu – **Orderu Krzyża Wojskowego**, proponowana nowelizacja ustawy o orderach i odznaczeniach umożliwi nagradzanie ich zasług.

Nazwa proponowanego orderu – Order Krzyża Wojskowego – odpowiada historycznej, potocznej nazwie najstarszego polskiego odznaczenia wojskowego *Virtuti Militari* i przywraca to pojęcie we współczesnym Wojsku Polskim. Krzyżem Wojskowym bowiem zwyczajowo nazywano Order Wojskowy Księstwa Warszawskiego, a Order Wojskowy Polski z czasów Królestwa Polskiego i Powstania Listopadowego, zwano z kolei Krzyżem Wojskowym Polskim.

Proponowany order nawiązuje do najstarszej polskiej tradycji odznaczeniowej także podziałem na trzy klasy. Swymi nazwami odpowiadają one pierwotnemu podziałowi *Virtuti Militari* w latach 1792-1807. Z kolei

Kapituła z Kanclerzem na jej czele, odzwierciedla polską odrębność organizacyjną orderów wojskowych.

Jedynym novum jest propozycja wprowadzenia sznura orderowego, przysługującego żołnierzom formacji walczącej odznaczonej proponowanym Orderem Krzyża Wojskowego. W ten sposób żołnierze służący w jednostkach Wojska Polskiego lub w oddziale wyróżnionym nowym, zaszczytnym odznaczeniem bojowym, będą mogli na swoim mundurze unaocznic posiadany przez jednostkę order.

W przedstawionej propozycji nowelizacji ustawy o orderach i odznaczeniach zakłada się, że ustawa ta wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2007 r. Pozwoli to na techniczne przygotowanie odznak Orderu Krzyża Wojskowego.

Wzory rysunkowe odznak Orderu Krzyża Wojskowego, ich opis, materiał, wymiary oraz sposób i okoliczności noszenia, określi Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w drodze rozporządzenia. Upoważnienie do wydania tego aktu normatywnego zawiera art. 9 ustawy o orderach i odznaczeniach. W związku z tym, do projektu ustawy o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach załącza się wstępny projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zmieniającego rozporządzenie z dnia 10 listopada 1992 r. w sprawie opisu, materiału, wymiarów, wzorów rysunkowych oraz sposobu i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń (Dz.U. Nr 90, poz. 452). Rozporządzenie to wejdzie w życie w dniu wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach.

Konsultacje – projekt ustawy o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach został pozytywnie zaopiniowany przez Pana Radosława Sikorskiego Ministra Obrony Narodowej.

Skutki społeczne – wejście w życie proponowanej ustawy umożliwi nagradzanie dowódców, oficerów, podoficerów, szeregowych, a także osób

cywilnych za wybitne czyny bojowe w kraju lub podczas użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa w czasie pokoju, a także nagradzanie cudzoziemców.

Skutki finansowe – według szacunku Ministra Obrony Narodowej odznaczonych w pierwszym roku funkcjonowania tej ustawy byłoby około 20 osób, a w latach następnych – do 10 osób. Przyjmując średni koszt wytworzenia jednej odznaki Orderu Krzyża Wojskowego (plus wstążka) na około 400 zł, byłyby to kwota ok. 8 tys. zł. Kwota taka mieści się w budżecie Kancelarii Prezydenta RP.

Zakres przedmiotowy proponowanej ustawy nie jest objęty przepisami prawa wspólnotowego Unii Europejskiej.

**ROZPORZĄDZENIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

zmieniające rozporządzenie w sprawie opisu, materiału, wymiarów, wzorów rysunkowych oraz sposobu i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń

§ 1

W rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 listopada 1992 r. w sprawie opisu, materiału, wymiarów, wzorów rysunkowych oraz sposobu i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń (Dz. U. Nr 90, poz. 452) wprowadza się następujące zmiany:

1) po § 3 dodaje się § 3a w brzmieniu:

„§ 3. 1. Odznaką Orderu Krzyża Wojskowego jest krzyż równoramienny. Ramiona krzyża pokryte są granatową emalią, w klasie I ze złotym obramowaniem, w klasie II i III w srebrnym obramowaniu. W środku krzyża nałożony jest srebrzony orzeł według wzoru określonego w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej. Na odwrotnej stronie krzyża ramiona w klasie I są złote, w klasie II i III srebrne. Na ramionach pionowych umieszczony jest wypukły wizerunek Szczerbca skierowany ostrzem do dołu. Na ramionach poziomych umieszczony jest wypukły dwuwierszowy napis: „MILITO PRO PATRIA”, a na dolnym ramieniu data: „MMVI”. Krzyż zwieńczony jest koroną Chrobrego, w klasie I złotą, a w

klasie II i III srebrzoną. Wymiar krzyża w klasie I i II wynosi 45 mm, w klasie III 38 mm.

2. W klasie I i II Orderu krzyż zawieszony jest na wstędze granatowej szerokości 45 mm z karmazynowymi paskami po bokach szerokości 10 mm. W klasie III krzyż zawieszony jest na wstążce granatowej szerokości 40 mm z karmazynowymi paskami szerokości 9 mm.
3. W klasie I odznaką Orderu jest ponadto gwiazda z ośmiu pęków srebrnych promieni o średnicy 97 mm. Na gwieździe nałożony jest krzyż klasy I według wzoru opisanego w ust. 1.
4. Odznaką Orderu jest także sznur naramienny z granatowego jedwabiu przerabiany karmazynem z zakończeniem ze srebrzonego metalu. Długość sznura wynosi 1100 mm.”;

2) w § 15 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Odznaki orderów nosi się w następującej kolejności wynikającej z ich starszeństwa:

Order Orła Białego,

Order Wojenny Virtuti Militari klasy od I do V,

Order Odrodzenia Polski klasy od I do V,

Order Krzyża Wojskowego klasy od I do III,

Order Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej klasy od I do V.”;

3) w § 17 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do Orderu Wojennego Virtuti Militari i Orderu Krzyża Wojskowego, których odznaki wszystkich posiadanych klas można nosić jednocześnie.”;

4) po § 23 dodaje się § 23a w brzmieniu:

„§ 23a. Sznury orderowe Orderu Krzyża Wojskowego nosi się w miejsce sznurów galowych.”;

5) § 24 otrzymuje brzmienie:

„§ 24. Pełnych odznak orderów i odznaczeń oraz ich sznurów, miniaturek, baretek, rozetek i wstążeczek nie nosi się na ubiorach roboczych i ochronnych oraz na ubiorach o charakterze sportowym.”.

§ 2

Wzory rysunkowe odznak Orderu Krzyża Wojskowego zawiera załącznik do niniejszego rozporządzenia.

§ 3

Rozporządzenie wchodzi w życie w dniu wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach.

